

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18CoCsp/45/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8419200502
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8419200502.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Viery Kandrikovej a JUDr. Michala Boroňa v spore žalobcu: Prvá stavebná sporiteľňa, a.s., so sídlom Bajkalská 30, 829 48 Bratislava, IČO:31 335 004, proti žalovaným : 1./ R. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J. Z. XXX/XX, XXX XX V. 2./ G. H., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J. Z. XXX/XX, XXX XX V., o zaplatenie 16.988,83 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Kežmarok zo dňa 10.07.2020, č. k. 10Csp/56/2019-165, takto jednohlasne

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok vo výrokoch II. a III.
- II. Nepriznáva stranám nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Kežmarok (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol takto cit.:

„ I. Žalovaní v 1. a 2. rade sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 2.800,50 eur a úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 2.800,50 eur od 16.06.2020 do zaplatenia, a to v mesačných splátkach po 100,-eur, pričom prvá splátka sa stane splatnou 25. deň mesiaca nasledujúceho po právoplatnosti rozsudku a ďalšie splátky vždy do 25. dňa toho ktorého nasledujúceho mesiaca až do úplného vyrovnania s tým, že omeškanie s plnením čo i len jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia.

II. V prevyšujúcej časti žalobu žalobcu z a m i e t a .

III. Náhradu trov konania stranám sporu n e p r i z n á v a .“

2. Citoval ustanovenie § 7 ods. 7 zákona č. 310/1992 z. z. o stavebnom sporení, § 1 ods. 2 veta prvá, § 1 ods. 8, § 7 ods. 1,2,4,16 a 17 a § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (ďalej aj ako „ZoSÚ“).

3. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že zmluva uzavretá medzi stranami dňa 20.03.2017 je zmluvou spotrebiteľskou, na čom nič nemení to, že samotná základná zákonná úprava zmluvy o úvere ako zmluvného typu je obsiahnutá v ustanoveniach §§ 497 až 507 Obchodného zákonníka a zmluva o úvere v tradičnom ponímaní (§ 261 Obchodného zákonníka) patrí medzi tzv. absolútne obchody. Výsledky vykonaného dokazovania priviedli súd prvej inštancie v danom prípade k záveru, že je potrebné vychádzať z fikcie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru s poukazom na § 11 ods. 2 ZoSÚ. Žalobca poskytol žalovaným v jeden deň dva vysoké úvery, pričom napriek výzve súdu neoznačil a nepredložil ani jeden dôkaz, ktorým by preukázal, že náležite s odbornou starostlivosťou posúdil ich schopnosť splácať

spotrebiteľský úver vychádzajúc z údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa. Súd prvej inštancie mal za preukázaný ako jediný zdroj informácií na posúdenie schopnosti spotrebiteľov splácať úver len daňové priznanie žalovaného v 2. rade za rok 2016 a sobášny list žalovaných, keďže sami predloženie týchto dokladov žalobcovi na pojednávaní potvrdili. Žalobca ničím nepreukázal, že by náležite skúmal a vyhodnotil bonitu žalovaných v zmysle § 11 ods. 2 vety druhej ZoSÚ v kontexte s § 7 ods.1 citovaného zákona, čo spôsobilo bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru. Nedôsledné skúmanie bonity dlžníkov spôsobilo aj ďalší dôsledok vyplývajúci z § 11 ods. 2 vety prvej ZoSÚ a to ten, že nie je možné úver predčasne zosplatiť. Právny úkon žalobcu o zosplatnení je preto v rozpore s týmto ustanovením a preto podľa § 39 Občianskeho zákonníka je absolútne neplatný. Žalobcovi tak vznikol nárok len na nezaplatené splátky splatné ku dňu rozhodnutia súdu prvej inštancie. Zistil, že ku dňu rozhodnutia súdu bolo splatných 39 splátok, čo predstavuje sumu 4.078,62 eur (39 x 104,58 eura), pričom vychádzal z jednej splátky vo výške 104,58 eura očistenej od úrokov a poplatkov (16.000 eur : 153 splátok). Žalovaní do dňa vyhlásenia rozsudku zaplatili podľa tvrdení žalobcu spolu 1.278,12 eura preto ich splatný dlh ku dňu vyhlásenia rozsudku činil 2.800,50 eura. Z uvedených dôvodov vyhovel žalobe len v tejto časti a vo zvyšku ju ako nedôvodnú zamietol. Dodal, že zamietol žalobu aj v časti požadovaného poplatku za poistenie vo výške 88 eur, nakoľko úver žalobcu je bezúročný a bez poplatkov. Keďže žalovaní žiadali o povolenie splácať prisúdenú sumu v splátkach, súd prvej inštancie využijúc právo vyplývajúce mu z ust. § 232 ods. 3 a 4 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) povolil žalovaným platiť žalobcovi prisúdenú sumu s príslušenstvom v splátkach vo výške 100 eur mesačne rešpektujúcu požiadavku spravodlivej ochrany práv tak na strane žalobcu, ktorý ako veľká banka nebude tým neprímerane zasiahnutý vo svojich pomeroch a právach, ako i žalovaných a tiež požiadavku zohľadniť sociálne postavenie strán sporu.

4. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 2 CSP. Žalobca úspešný bol len v časti o zaplatenie sumy 2.800,50 eura a úroku z omeškania z tejto sumy a tento procesný úspech žalobcu vo vzťahu k pôvodne uplatnenému nároku na zaplatenie sumy 16.988,83 eura s prísl. neodôvodňuje mu priznať ani časť náhrady trov konania, keďže prevažujúci úspech v spore mali žalovaní. Podľa pomeru úspechu v spore vznikol nárok na náhradu trov konania žalovaným. Žalovaní však náhradu žiadnych trov konania neuplatnili, preto súd prvej inštancie v zmysle § 262 ods.1 a 2 CSP nevyhradil rozhodnutie o ich výške samostatnému uzneseniu, nakoľko nebolo by v ňom o čom rozhodovať ale o nároku na náhradu trov konania priamo rozhodol tak, že náhradu trov konania stranám sporu nepriznal.

5. Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b) a h) CSP. Nesúhlasil s tvrdením súdu prvej inštancie, že na základe nedôsledného preskúmania bonity žalobcom nie je možné úver predčasne zosplatiť. Súd prvej inštancie vyhodnotil písomné podanie žalobcu zo dňa 12.06.2020 ohľadom preverovania platobnej schopnosti žalovaných ako nedostatočné, pričom vyvodil z neho záver, že overenie bonity klienta nebolo hodnoverne preukázané. Žalobca považoval svoje vyjadrenie k bonite za dostatočné a ak ho súd neuznal za dostatočný dôkaz, mal posúdiť takýto úver za bezúročný a bezpoplatkový. Je toho názoru, že na vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru boli splnené všetky zákonné podmienky, nakoľko žalovaní porušili dohodnuté povinnosti splácať úver riadne a včas po dobu dlhšiu ako tri mesiace. Žalobca preto trvá na podanej žalobe v plnom rozsahu a navrhuje, aby odvolací súd napádaný rozsudok zmenil v zmysle navrhovaného petitu podanej žaloby, respektíve vrátil vec súdu prvej inštancie na nové pojednanie.

6. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu a webovej stránke odvolacieho súdu a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

7. Odvolací súd konštatuje, že prvoinstančný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver. Ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

8. Ako je zrejmé z vykonaného dokazovania, medzi žalobcom a žalovanými bola dňa 20.03.2017 uzatvorená zmluva o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXX X XX, na základe ktorej bol poskytnutý medziúver vo výške 16.000 eur na preklenutie obdobia, s tým, že pri dodržaní všetkých zmluvných podmienok ako aj Všeobecných podmienok stavebného sporenia a úverov pre fyzické osoby sa medziúver zúčtuje bez osobitnej dohody s nasporenou sumou na účte stavebného sporenia, čím sa medziúver zmení na stavebný úver pod číslom vo výške cca 9.447,01 eura.

9. Nebolo sporené, že vyššie uvedená zmluva o spotrebiteľskom úvere zo dňa 20.03.2017 uzatvorená medzi žalobcom a žalovanými je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, kde žalobca vystupoval v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalovaní v postavení spotrebiteľov, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonali v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Z uvedeného je zrejmé, že súd prvej inštancie správne ustálil, že na predmetnú zmluvu je nutné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách. Zároveň nebolo sporné medzi stranami sporu, že uvedená zmluva zo dňa 20.03.2017 je zmluvou o spotrebiteľskom úvere podľa ustanovení ZoSÚ.

10. Podľa § 7 ods.1 ZoSÚ v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere (20.03.2017), veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

11. Odvolací súd poukazuje na ust. § 7 ods. 16 písm. b) ZoSÚ v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere (20.03.2017), podľa ktorého je veriteľ povinný postupovať pri poskytovaní spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere obozretne a ponúkať a poskytovať spotrebiteľské úvery s odbornou starostlivosťou; vynaloženie odbornej starostlivosti je veriteľ povinný hodnoverne preukázať.

12. Podľa § 11 ods. 2 ZoSÚ v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere (20.03.2017), ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje aj porušenie ustanovení § 7 ods. 19 až 42.

13. Vzhľadom na nároky, ktoré na dodávateľa kladie újinné právo a s poukazom na ust. § 7 ods. 1 a 16 písm. b) ZoSÚ je plne opodstatnené vyžadovať v súdnom konaní preukázanie skúmania bonity klienta žalobcom. Pokiaľ si žalobca uplatňuje právo na plnenie zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, je nutné vyhodnotiť, či pri uzatvorení zmluvy boli splnené všetky povinnosti a podmienky, ktoré na tieto zmluvné vzťahy kladie právna úprava zameraná na ochranu spotrebiteľa, t.j. § 52 a nasl. OZ, ZoSÚ a ďalšie. Bolo na žalobcovi, aby tento preukázal, že bonitu žalovaných náležite skúmal, že si splnil povinnosť vyplývajúcu mu z ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ.

14. Z dokazovania súdu prvej inštancie je zrejmé, že súd prvej inštancie listom zo dňa 27.05.2020 vyzval žalobcu na zaslanie všetkých dokladov, ktorými preveroval bonitu žalovaných. Na túto výzvu žalobca reagoval podaním zo dňa 12.06.2020, v ktorom uviedol, že riadne preskúmal bonitu žalovaných, a to za dobu 12 mesiacov, keď preveril ich záväzky v Spoločnom registri bankových informácií, pričom zistil, že žalovaní v danom čase nemali voči ostatným bankovým subjektom žiadne dlžné omeškané splátky. Ďalej tvrdil, že si žalovaných preveril aj na stránke Sociálnej a Zdravotnej poisťovne, kde v čase preverovania neboli vedené žiadne pohľadávky voči nim. Prepočet bonity s prevereným príjmom, so započítaním nákladov, aj s mesačnými záväzkami a budúcou splátkou úveru vyšiel s výsledkom, že bonita je dostatočne vysoká. Žalobca tvrdil, že pred uzatvorením zmluvy na základe výpisu zo živnostenského registra zistil, že žalovaný v 2. rade vykonáva aktívne živnosť, pri zisťovaní výšky príjmu vychádzal z potvrdenia o príjme žalovaného v 2. rade za rok 2016. A taktiež zo sobášneho listu mal

preukázané, že žalovaní boli manželia a na základe žiadosti o úver zistil, že príjem žalovaných bol dostačujúci aby pokryl ich životné náklady a splátku úveru. Na druhej strane žalovaní na pojednávaní pri výsluchu zhodne uviedli, že jediné doklady ktoré od nich žalobca žiadal boli sobášny list a daňové priznanie žalovaného v 2. rade za rok 2016. Žiadne iné papiere, či potvrdenia na zistenie, aké sú ich výdavky, či majú záväzky od nich žalobca podľa ich vyjadrenia pred súdom prvej inštancie pri uzavretí zmluvy nežiadal.

15. Na overenie tvrdených príjmov a výdavkov však žalobca žiadne dokumenty nepreložil, ako správne konštatoval súd prvej inštancie. Skúmanie bonity žalovaných nevyplýva ani z obsahu samotnej úverovej zmluvy, ani z priložených príloh k žalobe. Zmluva o spotrebiteľskom úvere ani iný žalobcom predložený dôkaz neobsahujú údaje o príjmoch, výdavkoch, majetkových pomeroch, o zamestnaní, prípadne o rodinnom stave dlžníka. Hoci spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje, táto povinnosť však nezbavuje veriteľa konať s odbornou starostlivosťou, teda vyžiadať si od spotrebiteľa potrebné informácie, aktívne si zabezpečiť ďalšie primerané a objektívne zistiteľné informácie o spotrebiteľovi a takto získané informácie riadne vyhodnotiť. Pri získavaní relevantných informácií za účelom posúdenia úverovej schopnosti spotrebiteľa veriteľ vychádza ako z informácií dodaných spotrebiteľom a samozrejme ním aj preukázaných, tak z informácií, ktoré získava z iných dostupných zdrojov.

16. Za tohto stavu sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že v konaní žalobca nepreukázal splnenie si povinnosti uloženej mu ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ. Následkom nekonania s odbornou starostlivosťou v prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ je vznik zákonnej domnienky, že poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Hrubým porušením povinností je pritom podľa § 11 ods. 2 ZoSÚ posudzovanie schopnosti splácať úver bez údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihliadnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra.

17. Dôsledkom nesplnenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ je podľa § 11 ods. 2 ZoSÚ zároveň to, že veriteľ nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. Jedná sa o sankciu pre veriteľa, ktorý nekonal s odbornou starostlivosťou, ktorou je vylúčenie možnosti vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. Účelom tohto ustanovenia je zachovať spotrebiteľovi možnosť splátok aj v prípade nesplácania úveru v lehote splatnosti, a to pre porušenie povinností veriteľa, ktorý nekonal s odbornou starostlivosťou. Vychádzajúc zo zmyslu a účelu daného ustanovenia podľa názoru odvolacieho súdu aplikácia tohto ustanovenia zo strany prvoinštančného súdu je správna. Ak teda žalobca ako veriteľ Oznámením zo dňa 03.08.2018 vyhlásil predčasnú splatnosť úveru, takýto úkon nemôže byť právne účinný a žalobcovi tak vznikol jedine nárok na nezaplatené splatné splátky ku dňu rozhodnutia súdu prvej inštancie.

18. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu odvolací súd uzatvára, že súd prvej inštancie dospel k správne záveru, keď vyhodnotil poskytnutý úver za bezúročný a bez poplatkov a zároveň ustálil, že žalobca nebol oprávnený vyžadovať od žalovaných jednorazové splatenie úveru. Na základe takto zisteného skutkového stavu a právneho posúdenia súd prvej inštancie správne určil výšku splatného dlhu žalovaných ku dňu vyhlásenia rozsudku, zaplatenie ktorého im uložil v prvom výroku rozsudku, odvolaním nenapadnutým.

19. Za toho stavu odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a v súvisiacom výroku III. o trovách konania vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 a 2 CSP).

20. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalovaní boli úspešní, no v priebehu odvolacieho konania im žiadne preukázateľné trovy nevznikli a žalobcovi ako procesne neúspešnej strane nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol. Odvolací súd vychádza z čl. 17 základných princípov CSP zakotvujúceho procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy konania nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho konania.

21. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).